

# CHRISTENDOM

# Begrip

## ISLAM

Nr 29 Maart 1977  
Prijs f 1.00  
Abt. f 10.00  
Giro 815474

Het Iraakse meisje

"Begrip"  
Wüstelaan 80  
Santpoort  
Tel.023-379650

Ten geleide

Wij presenteren in deze aflevering een serie gedachten, neergeschreven door meisjes van een middelbare school in Bagdad.

Ze zijn verzameld uit opstellen die als thema hadden: "Wat denkt het Iraakse meisje van zichzelf".

Het geheel heeft geen enkele wetenschappelijke pretentie.

Het wordt voorafgegaan door enkele algemene opmerkingen die grotendeels ontleend zijn aan een stuk dat geschreven werd door een niet-Iraakse lerares van diezelfde middelbare school, maar opnieuw bewerkt werden door de redactie van Begrip.

Wij hopen dat door de soms wat cliché-achtige uitspraken heen iets zichtbaar wordt van de wereld waarin deze jonge opgroeiende vrouwen haar plaats aan het zoeken zijn.

En al lezende dwalen onwillekeurig de gedachten naar al die andere jonge vrouwen, die vanwege de arbeidsmigratie nog veel sterker de invloeden ondergaan van onze westerse samenleving.

de redactie.



## HET MEISJE UIT IRAK ZOALS ZIJ ZICHZELF ZIET.

### I Inleidende opmerkingen.

De school waar deze meisjes onderwijs krijgen had net zogoed in Caïro kunnen staan of in Tripolis. De uitspraken die zij doen over zichzelf hadden ook uit de mond van Tunesische of Turkse meisjes kunnen komen. Ze zijn dus ook niet op de eerste plaats bedoeld om een beter zicht te krijgen op de verhoudingen in Irak.

Ze lichten wel een tipje op van de sluier die zo lang de wereld van de vrouw in de arabische wereld aan het oog heeft onttrokken.

Het is op zich een boeiende zaak geconfronteerd te worden met een groep jonge vrouwen die geleerd hebben over zichzelf na te denken en over haar plaats in een zich ontwikkelende samenleving.

Zij worden daardoor ook enigszins de spreekbuis van haar leeftijdsgenoten. Zowel van degenen die nu nog zonder enig onderwijs opgroeien in de krottenwijken van Bagdad en andere grote steden, als van meisjes die overdag de kost verdienen en die 's avonds bijscholingscursussen volgen en die zich dwars tegen de verwachtingen van haar familie tamelijk zelfstandig een weg banen naar een nieuwe toekomst.

Allen ondergaan zij op haar eigen manier de veranderingen die binnen de samenleving aan de gang zijn.

En wanneer onze westerse samenleving wel bestempeld wordt als een "mannen maatschappij", de arabische wereld zou deze naam met evenveel recht kunnen dragen. De sluier die voor onze toeristische westerse blikken zo zeer hoort bij het beeld van de vrouw in de arabische landen, symboliseert de verhoudingen in die wereld scherper dan wij vermoeden. En het mondig worden van degenen die achter deze sluier verborgen gingen symboliseert scherper de grote veranderingen die zich daar voltrekken dan de economische ontwikkeling.

De dromen van deze meisjes zijn een mengeling van traditiegebonden patronen en door de ontwikkeling geopende mogelijkheden. Het voor zichzelf een betere huwelijkspartner zoeken houdt gelijke tred met zich door studie willen opwerken tot universitair niveau.

Het zich dienstbaar willen opstellen voor Irak wordt overschaduwed door het verlangen zich via beurzen buiten Irak te kunnen vestigen omdat daar toch betere kansen liggen voor positieverbetering.

De houding t.a.v. het beroep van verpleegster is hiervan een mooi voorbeeld. Het beeld van de verpleegster waarmee deze meisjes zijn opgegroeid heeft iets minderwaardigs. Dat gold alleen voor meisjes van 12 - 13 jaar, die hooguit de lagere school hadden doorlopen. Door aanvullende cursussen, gegeven door doktoren en ervaren verpleegsters, werden deze kinderen voor deze taak bijgeschoold. Voor meisjes van een middelbare school betekende dit beroep een stap terug.

Van hogerhand heeft men echter getracht verandering te brengen in dit beeld. Via de T.V. worden sinds enige tijd films vertoond waarin het verpleegstersberoep als zeer waardevol wordt gepresenteerd. Daarnaast is er aan de universiteit van Bagdad een faculteit geopend voor verpleegkunde. Hierdoor heeft het beroep van verpleegster een geheel nieuwe status gekregen. En wanneer dan van de 62 ondervraagde kandidaten voor het eindexamen op deze school er 26 kiezen voor de verpleegstersopleiding aan de universiteit, dan hebben deze pogingen zeker succes geboekt. Maar hieruit wordt tevens duidelijk dat dit alleen maar kon door in te spelen op de verlangens van deze meisjes naar een verbetering van haar maatschappelijke positie.

Toen de faculteit voor verpleegkunde werd geopend werd zij bevolkt door studenten die voor alle andere faculteiten waren afgewezen.

De school waar de opstellen vandaan komen wordt bevolkt door zowel christen- als moslimmeisjes. Het verschil in godsdienstige achtergrond vormt geen belemmering voor de omgang met elkaar. Voor beide groeperingen geldt dat zij van huisuit slechts zeer oppervlakkig met godsdienst zijn grootgebracht. Maar zij schamen zich er niet voor om een kruisje te dragen of een gouden miniatuurdoosje met enkele Koran-teksten.

Van staatswege is er een wet aangenomen die het godsdienstonderricht op scholen verplichtend heeft gesteld. Dat dit niet alleen geldt voor de Islam, maar ook voor de christelijke godsdienst blijkt uit de instelling van een commissie die als taak heeft meegekregen om een handboek samen te stellen ten behoeve van het onderricht in de christelijke godsdienst. Ook zijn er enkele leraren benoemd om op de niet-christelijke scholen (de zg. openbare scholen) onderricht te geven in de christelijke godsdienst. Maar als er officieel sprake is van godsdienstvrijheid, in de praktijk van het leven wordt steeds duidelijker dat het nationaal bewustzijn zich steeds meer oriënteert op de Islam.

De christenen die tot voor kort nog tot de economische elite behoorden, worden steeds meer van die plaats verdrongen. Ze moeten wel blijk geven van uitzonderlijke capaciteiten, willen zij zich nog kunnen handhaven in de leidende kringen van Bagdad.

Het laat zich begrijpen dat deze ontwikkeling weer zijn terugslag heeft op de meisjes die net bezig zijn om zich langs de weg van onderwijs omhoog te werken. Meisjes die ternauwernood weten wat het betekent om christen te zijn wordt wel op grond van het feit dat zij uit een christelijke familie voortkomen een bepaalde toekomst erg moeilijk, zo niet onmogelijk gemaakt.

Wij willen volstaan met deze algemene opmerkingen om nu te luisteren naar wat de meisjes over zichzelf te zeggen hebben.

## II Collage van uitspraken uit opstellen.

Door meerdere uitspraken wordt duidelijk dat het meisje de samenleving waarin zij leeft als "conservatief"beleeft. "Tradities spelen een belangrijke rol".

Dit speelt zich voornamelijk af in haar verhouding tot haar ouders.

"Ouders hebben een grote invloed op hun dochter. Ze bemoeien zich overal mee: met de kleren die zij aanhebben en de vrienden waarmee zij omgaan".

"Als zij ongesluierd uitgaat of zelfs maar uit het raam kijkt, vindt men dat een schandaal. Luid lachen past ook niet. In gezelschap het woord nemen of met een vreemde praten, zijn zaken waarvoor zij ernstig berispt wordt".

"'s Avonds kan zij niet uitgaan zonder dat iemand van de familie haar vergezelt".

Heel sterk botst het zich door onderwijs ontwikkelende meisje tegen de traditionele opvatting over de vrouw.

"Onze maatschappij geeft aan jongens de voorkeur - zogenaamd omdat het meisje niet nuttig is. Meisjes zijn een blok aan het been. En men beseft niet hoe zij ons hiermee krenken".

"Sommige vaders zijn niet zo gelukkig met de gedachte dat hun dochter een persoon is als ieder ander en dus ook haar "rechten" heeft. Zij zijn nog steeds van mening dat meisjes alleen maar goed zijn om uitgehuwelijkt te worden aan een man, die de vader uitkiest".

Meisjes die zich door deze tradities gehinderd voelen omschrijven hun positie als:

"Leven in een gevangenis, waar je pas uitkomt als je trouwt".

Van de andere kant konstateren zij echter ook dat zij zich vrijer kunnen bewegen.

"De gewoontes zijn wel wat milder geworden, en de vaders geven zich dan ook gewonnen".

"Thuis mag zij nu vragen stellen en haar mening zeggen. Ze hoeft niet te doen of aan te nemen wat haar niet aanstaat".

"Wanneer een vrouw werkt en zelf de kost verdient, ontmoet zij nu wel respect van mannelijke collega's".

"de vrouw heeft nu ook het recht om te stemmen, universitaire studie's te volgen, onverschillig welk werk aan te pakken".

"In veel gezinnen mag het meisje meebeslissen over haar huwelijkspartner".

"Tegenwoordig is het zelfs toegestaan om deel te nemen aan publieke zwemwedstrijden, aan "surprise - partie's" in nachtclubs".

Door haar vrijere opstelling staat zij ook open voor de veranderingen die de Iraakse samenleving ondergaat.

"De sterkste invloed komt uit het Westen".

"Bijna alle meisjes worden sterk beïnvloed door radio - TV - tijdschriften - clubs - etc.". ' "

"Wij luisteren naar de nieuwste platen van pop-muziek tot klassiek".

"Naast de traditionele kleding van Bagdad (een eenvoudige tuniek en een soort zwarte bournous) ziet men meisjes in mini-rok".

De situatie, waarin deze Iraakse meisjes verkeren, wordt het meest getekend in de uitspraken waarin zij zelf wat afstand nemen t.o.v. hun eigen tradities en t.o.v. de invloeden uit het Westen.

De traditie waarin zij zelf zijn grootgebracht is blijkbaar niet de enige in Irak:

"Tentijde van de Profeet kozen de vrouwen zelf hun echtgenoot en hadden hun eigen taak in het handelsbedrijf.

In de dorpen werken de vrouwen naast de mannen en zij dragen geen sluier. De sluier vindt men alleen in de grote steden. Het gebruik van de sluier komt van de Perzen en de Indiërs. In de woestijn en op het platteland ziet men de vrouwen zonder sluier en zij genieten daar voorrechten die de vrouw in de stad niet heeft".

T.o.v. de westerse invloeden blijken zij gefascineerd te worden door het beeld dat zij zich vormen van het meisje in het "Westen".

"Wij meisjes in Irak, doen ons best om modern te zijn en de anderen in het openbaar de loef af te steken. We willen er aardig uitzien, we proberen westers te leven".

"Er zijn mensen die mij zeggen dat ik bof door geboren te zijn in deze eeuw, omdat ik nu bijna overal kan gaan werken, kan praten met mannen etc. Maar op de keper beschouwd vind ik dat wij nog lang niet zo vrij zijn als onze seksgegoten in Europa".

"Zij schijnt modern, maar zij is het in feite niet. Zij heeft alleen de buitenkant van het westen overgenomen, maar de vrijheid van het westen heeft zij niet".

Toch is er iets wat haar weerhoudt om geheel die weg op te gaan.

"Wij hebben het westen blindelings nageaapt en onze eigen identiteit uit het oog verloren".

"Ik ben van mening dat wij steeds meer vrijheid willen. Wij willen zijn zoals de Europese meisjes, maar we vergeten dat wij Arabier zijn en onze eigen gewoontes hebben, vooral wat betreft de vrijheid om onze eigen gang te gaan".

"Wij zijn jaren achter, maar dat neemt niet weg dat wij met alle recht de overtuiging koesteren dat wij de westerse wereld niet moeten nabootsen. Ten eerste omdat wij niet in Europa leven en ten tweede (en dat is voornamer) omdat ons land een godsdienstig land is en onze godsdienst verbiedt de manier van leven van de Europeanen".

"Wij doen ons best om boven onszelf uit te komen en slagen hier slechts ten dele in omdat wij niet straffeloos het westerse patroon kunnen volgen ten koste van onze eigen oosterse tradities.

Wij kunnen het onze westerse leraren niet kwalijk nemen dat wij zo reageren; het komt voor een groot deel van de kant van onze ouders en grootouders, die proberen in de huid van hun kinderen te kruipen. Ze doen alles voor ons, ze kiezen onze vrienden, de boeken die we moeten lezen, etc. Op die manier groeien wij op in grote verwarring, zonder enige zelfdiscipline. Je probeert steeds te imiteren en weet eigenlijk niet wat je doet..... altijd maar volgen en daar komt geen einde aan.....".

Ze hebben de indruk dat ze het niet zo gemakkelijk hebben, staande

"op het kruispunt tussen het "gisteren met zijn zwaar beladen verleden" en het "vandaag" geheel georiënteerd op de toekomst".

"We lijden aan een zekere duizeligheid".

Heel raak schetst een meisje de situatie:

"Je zegt altijd het tegenovergestelde van wat je voelt, want je moeder kent deze gevoelens niet. Het is dan ook iets heel nieuws voor de dochter van vandaag, het is iets wat je schuchter maakt.

Maar dat laatste past nu weer precies in het beeld dat ze van je hebben volgens de gewoontes van ons land".

De gevoelens van "er bekoorlijk uit te zien" , het zich graag de weelde veroorloven om "moderne kleren te kopen", "zich te versieren met ringen, armbanden en halskettingen", zullen allen wel verband houden met het verlangen "een man te vinden die van haar houdt".

Maar daar onder ontwaakt een nieuw verlangen om met haar capaciteiten iets voor haar land te betekenen " als dokter, lerares of schrijfster " en, door alle konflikten waarmee zij nu leeft heen, uit te groeien tot "een echte vrouw die de nieuwe generatie van nut kan zijn", maar door alle citaten uit deze opstellen wordt wel duidelijk dat de band met het verleden, ondanks enkele negatieve beoordelingen, toch heel sterk blijft meespreken in de ontwikkeling van deze meisjes. En het is dan ook wel een bijzonder verleden:

"een Iraaks meisje is trots op zichzelf, want zij gelooft gebonden te zijn aan een grond, die ooit de bakermat van het mensdom was. Irak was de tuin van Eden, waar de eerste man en vrouw geschapen werden en waar de eerste beschaving opkwam. Vanuit Irak begon de wetenschap haar opmars door de rest van de wereld.

Daarom heeft het Iraakse meisje zo'n respect voor het verleden en voor haar ouders en voor alles wat op hen betrekking heeft. Er bestaat in dat opzicht een zeer sterke familieband, geheel verschillend van elders".

